

Locuinti'a Redactorului

si

Cancelari'a Redactiunii

e in

Strat'a Morariloru Nr. 18.

Scrisorile nefranate nu se voru
primi decatu numai de la corespun-
dintii regulari ai „Federatiunii”.
Articlii tramisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune :

Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 6 „ „ „
Pre anulu intregu . . . 12 „ „ „

Pentru Romanii

pre a. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
„ 6 lune 15 „ = 15 „ „
„ 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru Insertiuni :

10 cr. de linia, si 30 cr. taes'a tim-
brale pentru fiesce-care publica-
tiune separatu. In loculu deschisu
20 cr. de linia.

Unu exemplariu costa 10 cr.

Se ne cunosemu una data pentru totu-de-un'a.

*Clubulu nationalu alu deputatiloru romani; una
fapta de tradare nationala a Dnui Vincentiu Babesiu
si diuariulu „Albin'a.”*

Sub titlulu: „Doue cestiuni in clubulu nationalu alu deputatiloru romani,” a aparutu in Nr. 14 alu diariulu „Federatiunea” unu articlu scrisu de noi insi-ne. Daca scimu bine resume, noi amu d'isu in articulu mentionatu, ca „clubulu nationalu” n'a fostu solidariu cu ocaziunea desbaterei cestiunii teatrului romanu in siedintiele dietei Ungariei de la 10, 11 si 12 februaru. Acesta se lamuresce d'in discursurile membrilor „clubulu nationalu,” tiente in dieta Ungariei; a nume Dnii Sig. Borlea, Ios. Hodosiu si Alesandru Mocioni au vorbitu trei insi, toti membri ai „clubulu nationalu,” in trei forme, acea ce nu insemna nece decatu solidaritate ci dissolutiune. Eca totu una data caus'a penru carea, aprobandu in particulariu procederea Domniloru deputati Borlea, Hodosiu, fericitulu I. Cuucu si Stanescu, amu declarat u espresu, ca nu suntemu multumiti cu clubulu nationalu alu deputatiloru romani, ca ei de la unu clubu, care se dice solidariu, amu fi asteptatu una convictiune, una voce. Acesta fu cestiunea prima, ce o-amu desbatutu in articulu nostru. Ac'i n'am avutu lipsa de „inspiratiunea cutarui membru alu clubulu,” ca ei noi amu judecatu clubulu nationalu dupa faptele sale d'in dieta, si ori-cine, credemu noi, va judeca asi, precum amu judecatu noi. — *A dou'a cestiune, multu mai grave, ce o-amu desbatutu in articulu nostru, este cestiunea pensiuanei honvediloru magiari d'in 1848—49, discutata si decisa in „clubulu nationalu” alu deputatiloru romani. Noi amu sustienutu (si „Gazeta Transilvaniei” in Nr. 15, inca ne secundeza), ca: Nici una-data nu vomu primi vre-una conditiune de la nimene, pentru a remunerá d'in tesaurulu tieri, d'in averea poporulu romanu, pre honvedii magiari, cari au ucisu pre martirii nostri, pre parentii, fratii, si pre consangeni nostri. Apoi, basati pre cele mai sigure informatiuni, amu afirmatu ca Dlu Vincentiu Babesiu a facutu ace'a ce nece Andrassy, ministrulu presiedinte magiariu, celu mai mare contrariu si adversariu alu drepturiloru nosire, n'a cutediatu se face; adeca Dnulu V. Babesiu, numitu de diuariulu „Albin'a” „neobositulu anteluptatoriu,” a propusu in clubulu nationalu alu deputatiloru romani d'in Pest'a, ca deputatii romani se spriginesca pre partia stanga magiara in dieta Ungariei in cestiunea pensiuanei aceluor honvedi magiari d'in 1848—9, cari au ucisu si au maltratatu pre parentii nostri, pre mamele si pre sororile nostre; amu d'isu, ca acesta propunere a Dlui V. Babesiu este una fapta de tradare nationala; amu d'isu, ca acesta fapta de tradare a Dlui V. Babesiu a fostu spriginita si primita de majoritatea clubulu nationalu, carea consta d'in 5 insi, adeca Dlu propunetoriu V. Babesiu, „neobositulu anteluptatoriu,” si patru DD. illustri Mocionesci; amu d'isu, ca numai tarfa morale a minoritati clubulu nationalu, carea consta d'in patru insi, adeca DD. Ios. Hodosiu, Sig. Borlea, fericitulu I. Cuucu si Em. B. Stanescu, a impede-catu primirea propunerei impie si nefauste a Dlui V. Babesiu; amu d'isu, ca clubulu nationalu a decisu se remana neutralu cu ocaziunea desbaterei pensiuanei honvediloru d'in 1848—9, si dreptu ace'a amu datu clubulu nationalu votu de neincredere; amu apretiatu tarfa morale a DDloru Hodosiu, Borlea, fericitulu Cuucu si Stanescu si amu exprimat u credintia nostra, ca ei nu mai pot u membri ai „clubulu nationalu”; ne-amu dechiaratu dorintia, ca se se reconstitu unu nou clubu nationalu, solidariu in tote causele nationali, a le carui-a siedintie se fia*

publice, pentru ca se potemu sei cine ce dice, face si voiesce a dice si a face in favorulu natiunii romane si ca se nu mai fimu siliti a vorbi dupa informatiuni; in fine, amu deschisu colonele diuariulu nostru totoruru aceluor-a, cari aru crede, ca faptele lor u fostu atacate cu nedreptulu in articulu nostru. Daca nu ni ar' fi succesu a resume bine articulu nostru d'in cestiune, indreptamu inca una data pre cetitorii nostri la insu-si articulu, publicatu in Nr. 14 alu „Fed.”

Onorabili cetitori voru fi convinsi, ca portarea nostra a fostu loiale; noi amu combatutu faptele ce consciintia nostra de romani ni-a impusu de a le combate, si totodata amu datu ocaziune totoruru aceluor ce aru crede ca sunt nevinovati, ca se se rectifice. Chiaru daca opiniunea publica ne ar' fi condamnatu pentru ca ni amu implenit u detorintia neplacuta pentru noi, clubulu nationalu si Dnulu Vincentiu Babesiu, prin tacerea lor neexplicabila de doue septemane, ni-au datu totu dreptulu. Asié dara clubulu nationalu recunoscce ca elu nu este solidariu, ca elu nu este clubu adeveratu ci numai vorba gola; asié dara clubulu nationalu recunoscce ca este demnu de votulu nostru de neincredere; asié dara DD. Hodosiu, Borlea si Stanescu (Ionu Cuucu nu se mai afla intre cei vii: fia-tierin'a usiora, ca-ci elu a fostu unu demnu fiu alu natiunii romane) nu mai sunt membri ai clubulu nationalu, si speramu ca nece Dlu Lazaru Ionescu; asié dara Dlu Vincentiu Babesiu, „neobositulu anteluptatoriu,” recunoscce, ca propunerea sa este una fapta de tradare nationala, spriginita de patru DD. illustri Mocionesci; asié dara, se va constitui unu clubu nationalu adeveratu, cu siedintie publice si cei peccatosi se voru indrepta si se voru corege; asié dara politica nostra nu va mai fi politica de intrige si mistificatiuni ci va fi politica pre fatia, franca si sincera, la lumina d'itei, nu in cluburi misteriose si la intunerecu, loculu liliaciloru si piculiciloru, ci inaintea natiunii intregu, carea nu voiesce se fia insielata si mistificata. Asié dara, in fine, constatamu si sustienemu d'in litera in litera, totu ce amu exprimat u in articulu nostru d'in Nr. 14 alu „Federatiunii.”

Noi nu ne amu fi grabitu a constatá aceste adeveruri, ci amu fi asteptatu inca, nu ni pasa, chiaru si una luna, lasandu tempu destulu aceluor ce aru fi eugetatu a ave dreptulu d'a se justifica. Inse dupa ce diuariulu „Albin'a”, ca nechiamatu s'a amestecat u in afacerea nostra cu clubulu nationalu si cu Dnulu Vincentiu Babesiu, nu mai poturamu tacé fara de a ni ne espune la insulte si calomnie.

Eca, d'in cuventu in cuventu, ce scrie diuariulu „Albin'a”, Nr. 16, cu privire la articulu nostru d'in Nr. 14 alu „Federatiunii”, dupa ce dice ca clubulu nationalu a suferitu trei lovituri, un'a mortea deputatulu Gruescu, a dou'a mortea deputatulu Cuucu:

„A trei-a lovitura — dice diuariulu „Albin'a” — ce se dede clubulu, este d'in partea sororii nostre „Federatiunea.” S'a intemplat u, a buna sema, dupa inspiratiunea de la cutare membru alu clubulu. Ne cuprinde spaima si fiori, vediendu pre „Federatiunea” conlucrandu cu contrarii nostri si cu mortea. E lovitura cu multa animositate. Pretestele cercate, unulu scosu ex camera caritatis. Scopulu respicatu: nemicirea acestui clubu. Fiindu astu-feliu, nu intielegemu care ar' fi logia si morala, tacundu de esactitate, despre carea abi ar' mai poté fi vorba. Acestu atacu ni aduce a minte cele-a ce se petrecura in diaristic'a romana pre la inceputulu anulu 1866. Damu cu socotela, sunt d'in acelu-a-si indemnu.”

„In servitiulu sinceru si seriosu alu causei nationali — continua „Albin'a” — nu ni potemu permite se urmamu „Fed.”, ce lovesce esistintia unicei nostre tabere nationali, la alu carei-a stindardu ne-amu ingagiatu d'in convingere si cu parol'a de onore, — nu ni potemu permite a discute unilateralminte diferentiele ce d'ins'a le gassesce (si pare-ni-se le nutresce) in sinulu clubulu nationalu. N'am poté primi a supra-ne responsabilitatea mare pentru atare

discusiune, pentru atare placere straordinaria contrariloru causei romanesce.”

„Avenu incredere deplina in clubulu nationalu, — finesce „Albin'a”, — si suntemu convinsi, ca se va reversá lumina preste adeverulu genuinu.”

Inainte d'a intra in analiza acestoru mistificatiuni, este in diuariulu „Albin'a”, punemu urmatoriele intrebari, la cari vomu si raspunde numai decatu.

Ce este ore diuariulu „Albin'a”? este elu organu independinte? este elu clubulu nationalu? este elu Dlu Vincentiu Babesiu? Cum de diuariulu „Albin'a”, in locu d'a ne secundá, ca „Gazeta Transilvaniei”, si in locu d'a asteptá si de a cere lamurire si rectificare cu fapt'a d'in partea membrilor clubulu nationalu, d'in partea Dlui Vincentiu Babesiu, care a comisu de tradare nationala, si d'in partea DDloru illustri Mocionesci (4 insi), cari au spriginitu propunerea impia a Dlui Vincentiu Babesiu, intrebamu, cum de diuariulu „Albin'a” vine a ne incriminá pre noi, fara ca s' scia si se pota areta una singura fapta, ca „noi conlucramu cu contrarii nostri si cu mortea”? Noi credemu, ca procedur'a onesta a diuariulu „Albin'a” ar' fi fostu, ca mai antaiu se cera sema de la clubulu nationalu, de la Dlu Vincentiu Babesiu si de la DD. Mocionesci despre faptele lor u in cestiunea pensiuanei honvediloru magiari d'in 1848—9, si numai dupa ce „clubulu nationalu”, Dlu V. Babesiu si Dnii Mocionesci aru fi demintitu asertiunile nostre, dicemu, numai dupa ace'a aveá diuariulu „Albin'a” dreptulu a neataca si a se „spaimanta si infiorá”, ca noi „conlucramu cu contrarii nostri si cu mortea.” Inse diuariulu „Albin'a” care, ca organu publicu si onestu, ar' ave detorintia sincera de a chiarifica publiculu cetitoriu despre adeveru si de a face lumina acolo, unde noi amu sustienutu, — si sustienemu asta-di cu mai multa tarfa, — ca este intunerecu, vine si ne invinovatiesce, ca noi „conlucramu cu contrarii nostri si cu mortea.” Si pentru ce ne ataca dara diuariulu „Albin'a”? Pentru ca amu cutediatu a lovi in clubulu nationalu, care n'a fostu solidariu in desbaterea cestiunii teatrului romanu in dieta Ungariei; pentru ca, mai virtosu, amu cutediatu a lovi in clubulu nationalu, in alu carui-a simu Dlu V. Babesiu a comisu una fapta de tradare nationala, spriginita de majoritatea clubulu, si care clubu a decisu, ca deputatii romani se remana neutrali in cestiunea pensiuanei honvediloru d'in 1848—9. Cu tote aceste, unde este adeverulu? Eca-lu: clubulu nationalu si Dlu V. Babesiu au tacutu in tempu de doue septemane si, prin tacerea lor u, au consentitu, ca noi amu exprimat u adeverulu; asié dara diuariulu „Albin'a”, ca diurna u onestu, n'a potutu se ie sub scutululu seu pre unu clubu care, prin tacerea sa, recunoscce ca nu este demnu de increderea publica, si, in fine, diuariulu „Albin'a”, ca organu onestu de publicitate, n'a potutu se apere fapt'a de tradare nationala a Dlui Vincentiu Babesiu; asié dara diuariulu „Albin'a” a voit u a ni rapí onorea fara dreptu si fara motive plausible; asié dara diuariulu „Albin'a” ne a insultatu pentru ca ni-amu implenit u detorintia de publicisti sinceri si devotati adeverulu. Ce este dara diuariulu „Albin'a”?

Asié este; ace'a ce a fostu pentru noi totu-de-un'a una enigma, asta-di se descopere in tota goletatea sa; mistificatiunile esu la lumina. Similia similibus. Noi inca trebue se lamurimu mistificatiunile diuariulu „Albin'a” prin mistificatiuni. Eca cum: diuariulu „Albin'a” trebue se aiba doi redactori: unulu vediutu, Dlu Giorgiu Popa (Pop), si altulu (seu dora mai multi?) nevediutu, care inca va trebui se esa la lumina. Noi cunosemu pre Dlu Giorgiu Popa (Pop); elu n'a potutu se ne incrimineze, ca „conlucramu cu contrarii nostri si cu mortea”, fara ca se denuncie mai antaiu publiculu faptele nostre scelerate. Seu dora le va denunciá si le va dovedi? In casulu acestu-a, ne vomu plecá capulu; pana atunci,

nu. Fără ca să gătu de asta data cu Dlu G i o r g i u P o p a (Pop), sub a carui-a firma apare diariul „Albin'a“, ne vomu ocupá putintelu cu redactorulu neveditu alu diariului „Albin'a“. Acestu redactoru neveditu este totodata c o r e s p u n d i n t e, criticu si r a p o r t o r u alu „Albinei“; elu se afla, in totu momentulu, pretotindene: Ianga Muresiu, in Zarandu, in Lugosiu, in Temisior'a, in Craiovia, in Bucuresci, in Pest'a; elu scrie in colonele „Albinei“ de multe ori anonim, si de multe ori sub diferite semne, de exemplu, (b), (a), (be), (s), (i) si (u), etc.; in scrierile lui nu lipsescu mai neci una data espressionile: „Neobositulu anteluptatoriu V. B a b e s i u“, „Marele romanu V. B a b e s i u“, etc.; apoi tota lumea este insultata si batujocurita; acestu c o r e s p u n d i n t e alu diariului „Albin'a“ a batujocuritu pronunciamentulu intielegintiei romane adunate in Blasiu in 1868, 15 maiu, numindu-lu productulu al unoru nepreputi, cu tote că cu ocaziunea investigatiunei prin tribunalulu de Muresiu-Osiorheiu s'a doveditu că auctorii si aderintii pronunciamentulu au fostu cei mai intieligenti si mai onorabili barbati romani; acelu r a p o r t o r u c o n s e c i n t e alu diariului „Albin'a“, comparandu-se cu Ionu Brateanu, s'a numitu pre sine una data, ni aducemu bine a minte, b micu, si pre marele romanu Brateanu B mare, cu tote că in tomn'a trecuta a batujocuritu pre partia opusetiunale a lui Brateanu, partia mare a toturoru romanilor, numindu-o „c a l u m n i a t o r i a“; acestu criticu alu diariului „Albin'a“ a insultatu pre A l e s a n d r u R o m a n u, care suferu pentru convictiunile sale in inchisorea d'in Vatiu, afirmandu că „Ales. R o m a n u p a r e a f i v i c t i m ' a u n e i i s b a n d e, f a r a c a d o r a i n t r a d e v e r u s e f i a“; acestu r a p o r t o r u alu diariului „Albin'a“, fără d'a fi cercetatu nece elu nece amicii s'ei, vre-una-data pre Ales. R o m a n u in Vatiu, scrie despre elu in Nr. 13 alu acelu diurnalu urmatoriele: „Visite i pote face veri cine fora impedecare, si au libertate a petrece la d'insulu atatu amicii catu si socia, pre catu tempu aru voi; diurnele de deputatu dietale le trage, ca tedra de profesor nu i-e atacata.“ Precum se vede dara, raportorulu „Albinei“ ar' voi ca Alesandru Romanu s'e fia t r a s u i n t i e p a, si cu tote aceste totu raportoriulu s'e trige: „Marele romanu Vinc. B a b e s i u“! si „Tradatoriulu Alesandru Romanu!“ In fine, trebue ca totu acestu liliacu si priculiciu, care se ascunde la spatele Dlu redactoru v e d i u t u alu „Albinei“, G i o r g i u P o p a (Pop), ca si Tartufe sub masc'a devotiunei si ipocrisiei, dicemu, trebue ca acelu priculiciu si liliacu alu intunerecului s'e ne invinovatiesca si pre noi,

ca „conlucramu cu contrarii nostri si cu mortea.“ Cine este ore acelu „neobositulu“ intrigante? De ce nu ese la lumina, ca s'e damu fatia cu fatia? De ce se ascunde la spatele Dlu G i o r g i u P o p a (Pop)? S'e-i damu pace, elu este fricosu. Lu asiguramu inse, ca una data machinatiunile, intrigele si mistificatiunile voru es'i la lumina d'impreuna cu autorulu lor.

Conformu promisiunei nostre de mai susu, s'e ne intorcemu la redactorulu „Albinei“, Dlu G i o r g i u P o p a (Pop), pentru a cere de la d'insulu lamuriri atatu despre cele d'ise mai susu catu si despre cele ce voru urma, si inainte de tote s'e ni permita a-i spune cate-va assiome. Eca-le: Ori-cine rapesce, fara dreptu, vietia seu onorea altui-a, este unu ucigatoriu in sensu fisicu seu moralu. Apoi: Este lucrulu celu mai lesne in lume a dice despre cineva, ca e vendutu si ca lucra contra dreptului si contra dreptatii. In fine: Este mai lesne a combate pre unu inamicu si contrariu declarat, decatu pre unu amicu perfidu si tradatoriu.

Aceste bine constatate, s'e trecemu la analiza responsului, ce lu face redactiunea „Albinei“ la articulu nostru d'in Nr. 14 alu „Feder.“

„Albin'a“ dice ca amu lovit in clubulu nationalu si ca acest'a s'a intemplat, a buna sema, dupa inspiratiunea de la cutare membru alu clubului. — Da, noi amu lovit si vomu lovi totu de-un'a in unu „clubu nationalu“, a carui majoritate acceptea una propunere ca a D'ui V. B a b e s i u, care, prin tacerea sa de doue septemane, a recunoscutu ca propunerea sa impia a fostu si este ace'a ce o-amu numitu noi, adeca f a p t a d e t r a d a r e n a t i u n a l e. — Cumca amu fostu inspirati de cutare membru alu clubului, nu se pote nega, ca ci siedintiele clubului nationalu sunt secrete si noi, nefiindu nece deputatu dietale nece membru alu clubului, n'am potutu s'e scimu d'in noi insi-ne, ce s'a intemplat in sinulu clubului. A trebuitu dara, s'e ni relateze nu n'umai unulu ci si mai multi membri onorabili ai clubului fapta orribile a Dlu Vincentiu B a b e s i u si primirea ei de catre majoritatea clubului.

„Albin'a“ mai dice in responsulu seu ace'a ce e lucrulu celu mai de capetenia pentru onestitatea nostra. A nume, ea se esprime asi: „Ne cuprinde spaima si fiori, vedindu pre „Federatiunea“ conlucrandu cu contrarii nostri si cu mortea.“

Inainte de a cautá in fatia „Albinei“ d'in causa acestei incriminatiuni, — in contra carei-a protestamu aci cu tota curatienea consciintiei nostre, — noi vomu dovedi numai decatu, negru pre albu, ca diariulu „Albin'a“ este acelu-a, care conlucra cu contrarii nostri

si cu mortea. Insu-si diariulu „Albin'a“ marturisesce acest'a in punctulu unde dice: „Avemu incredere deplina in clubulu nationalu.“ Deci daca diariulu „Albin'a“ are incredere deplina in clubulu nationalu, in alu carui sinu Dlu V. B a b e s i u a comis una fapta de tradare nationala, spriginita de majoritatea clubului, apoi, este chiaru ca lumin'a sorelui, ca diariulu „Albin'a“ conlucra cu contrarii nostri si cu mortea.

In responsulu seu, „Albin'a“ mai vorbesce de „lovitura cu multa animositate“ de „preteste cercate: unulu scosu d'in camera caritatis“; de „scopulu respicatu alu articulu nostru pentru a nimici clubulu nationalu“; de „logica si morala“; de „celea ce se petrecura in diaristica romana pre la inceputulu an. 1866“; de „servitiulu seu sinceru in favorulu causei nationali“; de „tabera nationala“; apoi ca d'insa — „Albin'a“ — nu-si pote permite a discute unilateralu inte diferentiele ce „Federatiunea“ le gasesce si le nutrecesce in sinulu clubului nationalu; in fine, ca d'insa, — „Albin'a“ — nu pote primi responsabilitatea mare pentru atare discussiune, pentru atare placere straordinaria contrariilor causei romanesci.

Fiasce care cetitoriu va vedé, ca noi nu potemu reflectá la aceste vorbe simple a le diariului „Albin'a“, ca ci noi amu denunciatu opiniunei publice fapte intemplate si nedemintite pana acuma nece de clubulu nationalu nece de Dlu Vinc. B a b e s i u care, precum erdemu noi, a comis una fapta de tradare nationala prin propunerea sa spriginita de majoritatea clubului. Totu ce amu poté observá este ca diariulu „Albin'a“, afirmandu ca are incredere deplina in clubulu nationalu, se condamna pre sine insu si, si ca lumin'a, adeverulu si discussiunea sincera nu potu fi nece candu stricatiose, nece spre daun'a causei nostre nationali.

Si, chiaru d'in aceste motive, ca amici ai luminei si ai adeverului, provocamu cu fruntea deschisa pre Dlu G i o r g i u P o p a (Pop), redactorulu alu diariului „Albin'a“, ca, afara de lamuririle cerute mai susu, in terminu de dice d'ile de la datulu de asta-di, 13 martiu 1870, s'e dovedesca directe si prin fapte constatate, ca „Federatiunea“ conlucra cu contrarii nostri si cu mortea“, incriminatiune aparuta in Nr. 16 alu diariului „Albin'a“ d'in an. curinte.

Daca Dnu G i o r g i u P o p a (Pop) va dovedi, ca acest'a incriminatiune a s'a este adeveru, este f a p t a: apoi noi insi-ne vomu subscrie sentintia ce Dlu G i o r g i u P o p a (Pop) ni va pronuncia, si asiguramu pre onorabilulu Dnu G i o r g i u P o p a (Pop), ca ni-a mai ramas atata

FOISIORIA

Beiusiu, Februaru, 1870.

Sciintiele naturale; museulu fisicu; balu nationalu, dotatiunea profesoriloru.

(Fine.)*

Urmandu sentintiei: „γνώσις σεαντών“ de mai susu, cu dorere sfasiatoria de sufletu trebue s'e marturisescu, ca la institutulu nostru, de la 1864 pana la 1870, in restempu de siese ani, s'a spesitu pentru experimete chemico-fisicale sum'a bagatela de 10 fl. v. a., adeca unu florenu si siese dieci si siese cr. pe anu, si inca neci pentru acest'a sumulitia rosinatoria nu existe ce-va fundu; de la 1854, candu s'a pusu fundamentulu museului fisicu, pana asta-di s'a spesitu pre aquirarea instrumintelor numai 120 fl., asié catu dupa preserisele ministeriali inca lipsescu instrumente ca de 2000 fl. Mai incolo, instrumentele, si pre langa cea mai d'istara manure, se strica si nu este d'in ce le repará; tote acestea le cunosece, le scie pre bine gubernulu si totu-si nu tinde ajutoriu. Ministeriulu preserie si lips'a aduce cu sine formarea unei bibliotece fisicale, procurarea cutaroru scripte periodice fisico matematice, ca s'e nu remanemu inderetru de lumea civilisata, s'e nu remanemu inderetru de progresese sciintieloru, si spre acestu scopu inca nu este nici unu cruceriu destinat; ca ci de si asié numit'a tassa de susceptiune, ce se ic de cei nou veniti in gimnasiu (2 fl. 10 cr.), ar fi destinata spre inmultirea bibliotecei gimnasiale, totu-si noi, constrinsi de impregiurari, cauta s'e procuramu manuale scolastice pentru tenerimea cea misera.** De aci

*) A se vedé nr. 18.

**) Transilvania, foi'a asociatiunei pentru cultura poporului romanu, ne insciintiasc mai de multu, cumca s'ar' fi tramis la Pest'a mai multe manuale romanesci spre a se im arta la scolele si bibliotecele d'in Ungari'a, ba inca si prin epistole private a venit atare afdatiune, si totu-si nu scimu d'in ce cause pana asta-di nici bibliotece societatii de lectura a tenerimei, nici cea gimnasiala n'a capetatu neci o filera. Nu cum-va acelea s'au impartitu pre alocurea, unde pote nici nu era asié tare sentita lips'a?

provine, ca in bibliotece gimnasiala, d'abié este unulu seu doue opere fisice mai mari, era de matematica sublimiora neci urma nu se afla, asié catu profesorii respectivi, vrendu a tiené pasu cu progresulu sciintieloru, sunt siliti a sacrificá d'in miculu lor salariu.

Tote acestea luandu-le in drepta consideratiune, s'a aflatu cu scopu a incercá s'e ne ajutamu insi-ne, ca ci mecenatii sunt rari nantes. . . . era gubernulu de statu se totu uita de noi. Deci tenerimea romana, vedendu ca in opidulu nostru, cea mai mare parte romanescu si centrulu unui districtu intinsu romanu, nu se face nici o pregatire pentru vro petrecere sociala romanesc, a otaritu a dá unu balu romanescu si inca in favorea museului fisicu.

Atatu scopulu acestui balu, catu si impregiurarea, ca a fostu uniculu balu romanescu intre mai multe magiare*), me facu s'e amintescu, ca unii de ai nostri objectiunau, ca museulu fisicu trebue sustienutu d'in fundulu gimnasiale, macaru ca scieau pre bine, ca acelu fundu nu ajunge spre a dotá dupa cuviintia corpulu profesorale. — Fia-mi iertatu aci, s'e facu o scurta digressiune cu privire la dotatiunea profesoriloru de aici. Toti barbati de anima si sentimente curate, cunoscundu misera stare materiala a profesoriloru, le admira resignatiunea, cu carea si-implu locurile si nu i-au lumea in capu. Barbati, cari au petrecutu cate optu ani in gimnasiu si cate patru la studiulu teologicu si pedagogicu, sierbescu aci pentru

*) Doue baluri ale casinei in favorea bibliotecei, unulu alu reformatiloru in favorea besericei lor si alu patru-lea datu de cerculu cetatienescu (polgári kör) in favorea bibliotecei sale si a besericei reformate d'in Sioncoiusiu, carea altu-cum numai dela Dobritinu a capetatu preste 1000 fl., ca ci foiele magiare diceau ca deca nu se va subventiuná beserica si scol'a reformata d'in acea comuna, magiarii sunt in pericolu de romanisare! Alu cince-lea balu magiaru l'a datu o crescatória de fete. Mai tote acestea au fostu bine cercetate de romani, pana candu fratii unguri la noi erau numai ca de poména, ba inca si unii d'intr'ai nostri, cari au fostu in cate douetrei baluri magiare, au aflatu preteste diverse d'a absentá au cu totul au de diumetate.

600 fl. v. pre anu fara alte emolumente. In tempulu d'in urma, despunendu-se sararia regesca la Beiusiu si sperandu-se si tribunalu cu care voru veni mai multi individi avisati a si conduce cortele in orasiulu nostru altu-cum, forte micu si cu pucina comunicatiune, intru atata s'a scumpitu cortelele, catu inca acum ceru pentru o chilia s'engura 15 fl. pre luna, daei pre anu 180 fl. S'e punemu pentru unu profesor singuru inca numai 20 fl. pentru sierbitiu si eca 200 fl. d'in angaria. Asié dara i-remanu 400 fl. pentru viptu, carele in scumpete rivalisera cu cele mai mari cetati, pentru imbracaminte amesurate statulu seu si altele necesarie. Acest'a pentru cei senguratici, cari sunt pucini. Ce voru face cei insurati si binecuvantati cu familie numerosa! Asié dotéza fundulu gimnasialu profesorii, ce mai poti asteptá apoi pentru museulu fisicu, acaru lipsa este destulu de invederata. Intr'adeveru la profesorii nostri, ca vulgarisatori ai sciintiei, se póte aplicá cu totu dreptulu urmatóri'a anecdota, ce o comunica „Popular Science Review“ despre Figuiér, celebrulu vulgarisatoru alu sciintieloru naturale, adeca: Nu de multu unu baiatu frumosielu dise catre Figuiér: „Spunu, ca tu esti vulgarisatorulu sciintiei, ce inséma acest'a?“ Figuiér ia prunculu in bratie, lu tiene in ferestru locuintiei sale, sub carea inforia o tufa de rosa si-lu provoca s'e i rumpa o rosa. Prunculu asculta, inse rosa-lu inspina in fragedelele degete. Figuiér dise: „Vedi, acuma tu esci vulgarisatoru, ca ci-ti retieni spinii si dai altor'a florile.“

Fericitulu Samuilu Vuleanu poftesce, in cartea sa fundatiunala, ca profesorii s'e fia celibi si s'e-si aiba locuintia in edificulu gimnasialu. Pentru acele tempuri, candu gimnasiulu era de patru si mai tardiu de siese clase, candu studiile d'intro clasa le propunea numai unu profesor, póte ca erau destui celibi si poteau se locuesca cate intr'o chilia a gimnasiului, dara acum, candu sunt optu clase, candu trebue localu pentru museu, cancelaria, biblioteca, o sala mare pentru desemnu, carea inca lipsesce, conclave si pedelu, acum, dicu localulu nu e de ajunsu pentru acestea necum s'e póta avé cortelu 13 profesori si de ar' fi toti celibi. De candu s'au radiecatu gimnasiulu la optu clase, au fostu ocaziuni a se

puđre, ca apoi s'e nu ne mai numerăm între luptătorii sub standardul națiunii romane.

S'e se faca una data lumina! S'e ne cunoscem una data pentru totu-de-un'a!

In fine, nu putem cere in destulul indulgentia lectorilor nostri pentru lucrurile neplacute si pectore chiaru disgustatoric ce anim'a nostra revoltata ni le a dictatu in acestu articolu polemicu. Dorintia nostra sincera a fostu si este: S'e se faca una data lumina! S'e ne cunoscem una data pentru totu-de-un'a!

Ionu Porutiu.

Conventarea fericitului Ionu Cucu in caus'a teatrului romanu.

(tinenta in sedintia de la 11 febr. a camerei deputatilor.)

Onorab. camera! (Strigari: recede!) Mi-veni permite ca, inainte d'a vorbi in meritu cestiunii (fondului teatrului romanu), s'e raspundu la unele observatiuni facute de dñi deputati, cari vorbira in aintea mea. Eu purcedu, in ainte de tote, d'in principiu, ca tote reformele s'e remana intre marginile legii, conformandu-se legiloru positive. In cestiunea ac'est'a me provocu mai alesu la impregiurarea, ca in stadiulu ultimulu dietei trecute, s'a facutu una lege relativa la nationalitate; intieptiunea camerei a creatu-o, ca ci era convinsa despre necesitatea, equitatea si justitia ei. Asi'e-dara, decum-va unti-a s'eu altui-a d'intre deputatii nationali i-se da ocaziune s'e pretinda, nu precum d'ise dlu deputatu Iankovics, ca s'e se i'ec de la una alta nationalitate ace'a ce ea posiede, ci ca si nationalitatea lui s'e aiba asemenea drepturi basate pre dreptate si equitate; ac'est'a, asi'e credu, ca tocmai corespunde legii facute de onorab. camera pentru egal'a indreptare a nationalitatiloru. Dreptu-ec, eu, cu tote ca n'am intielesu bine, nu credu, ca onorab. condeputatu si amicu alu meu, Iosefu Hodosiu s'e fia vorbitu pentru ide'a, ca s'e nu se voteze subventiunea ceruta pentru teatrulu nationalu (magiaru.)

Nu potu presupune despre cine-va ca, locuindu in Ungaria, s'e pota denega ajutorarea ore-carei nationalitati d'in Ungaria pre tenerulu culturii si alu artiloru; mai alesu pentru ca ar fi lucru forte intorsu, daca diet'a presinta a Ungariei ar face ac'est'a atunci, candu se proiecteaza, totu aici, mi pentru pensiunarea organeloru guvernului cadiutu, cari au colucratu la oprimerea constitutiunii si desvoltarei libere; e lucru de miratu, ca se da unu d'in acele organe mai multu de catu se da tuturoru artistiloru imbetraniti pre campulu artiloru, pentru cari s'a preliminaru 8000 fl. (Aprobare in stanga extrema.) Este cu nepotintia a presupune despre ori-care deputatu, carele sta pre nivoulu culturii epocii nostre, ca se de-

nege ajutorarea vre-unui scopu filantropicu. (Aprobare in drept'a).

Onorab. ministru (de interne), pentru a face capetu polemisiunii, a dechiaratu, ca titulu: „pentru teatrulu nationalu“, este una gresiel'a, pentru ca subventiunea de sub acestu titlu se cere ca dotatiune pentru conservatoriulu de opera si musica. Nu voiu s'e tragu la indoie'la s'eu s'e combatu ac'est'a afirmatiune a dñi ministru de interne; dar' eu mi-aducu bine aminte de urdirea teatrului nationalu si, cu tote ca sum numai unu spriginitoriu neiscemnatu alu artei, urmarescu totu-de-un'a cu pietate institutiunile de cultura si mi-aducu aminte forte chiaru, ca ac'est'a subventiune s'a votatu si in alti ani pentru fondulu teatrului nationalu. Eu, d'almintre, n'am vre-una exceptiune nice contr'a unti-a d'intre aceste title si, daca se va proiecta una suma si mai mare, voiu vota si pentru ace'a. E adevveratu ca, d'intre statele culte ale continentulu, numai in Frantia aflamu proiectati in bugetulu ministrului casei imperiale pentru fia-care anu cate 7.561,000 franci pentru ajutorarea teatreloru, bale-artiloru si a monumenteloru istorice; daca cerem in celelalte state culte ale Europei, subventiunarea teatreloru ca atare nu figureza in bugetele de stat, ci ca s' cuprinde parte in civilista, parte in bugetele cantonelor, precum se intempla ac'est'a in Elvetia. (D'in stanga: Asi'e e!)

Eu nu credu, onorab. camera, ca misiunea civilizatoria a monarcei austro-magiare, ce pare a fi consolidata degia, s'e consista in a impede'ca desvoltarea culturii celoru-alte nationalitati; ba eu credu, ca misiunea civilizatoria a Ungariei in specialu consiste tocmai in a sprigin'i, pre tenerulu culturii generale, nationalitatele remase inde-retru fara via' loru. Marturisescu sinceru, onorab. camera, ca eu, daca asiu fi magiaru, asiu promove prin proprii mei bani desvoltarea poporeloru nemagiare pre terenulu culturii. Pentru ca, daca este adevveratu, ca panslavismulu si concentraza operatiunile langa Dunarea med'a, unde este situata si Ungaria, atunci in contra tendintiloru paslavistice nu e altu remediulu mai eficace decatu cultura si libertatea generale a tuturoru poporeloru. (Aprobare.) Poporulu cultu nu se va lipi nice odata de celu necultu, celu liberu nu se va pleca sub jugulu sierbitutei; dar' sciu esemple, ca popore subjugate au sangeratu cu milioanele in lupte pentru libertate (D'in stanga: Asi'e e!)

Nu credu, ca vre-un'a d'intre diferitele nationalitati d'in imperiulu st. Stefanu s'e fia in respectulu averei s'eu alu numerulu atatu de potinte, in catu s'e pota absorbi pe celelalte si asi'e trebuie s'e traesca la-olalta. (Aprobare d'in stanga.) Nice n'avemu trebuintia de alta ce decatu s'e inlaturamu ur'a si giasu'fa provenitorie d'in tristele

traditiiuni ale trecutulu si, dandu locu increderei reciproce, s'e ne contopimu in respectulu culturii si alu politicei internationale.

(Va urm'a.)

Camera representantiloru Ungariei.

Sedintia de la 9 mart.

Presedinte: Paulu Somsich. Notariu: Petru Mihali. D'in partea guvernului au fostu de facia ministrii: e Iul. Andrassy, Melch. Lonyay, Paulu Rajner, Col. Bedekovics si Stef. Gorove.

Dupa autenticarea procesului verbalu alu sedintiei d'in urma, presedintele presinta camerei mai multe petitiuni, cari se tramitu la comisiunile respective.

Fran. Deak interpeleza pre ministrulu financiiloru in privint'a eliberarii noveloru edificie de la contributiune, intrebandu-lu, cu ce dreptu contrage de la proprietarii de case noue 30% de contributiune sub titulu „adausu pentru desarcinarea pamentulu? Se va comunica ministrulu concerninte.

Bar. Iuliu Nyary pune pre biurulu camerei estrasulu procesului verbalu alu camerei magnatiloru, conformu carui-a magnatii au primitu, cu ore-si cari modificatiuni, proiectulu de lege despre infintiarea unei curti de contabilitate. — Se va tipari si pune in desbarea camerei.

Ministrulu interneloru, Paulu Rajner voiesce a raspunde la cele doue interpelatiuni ale deputatulu Dan. Irfany, abse tandu inse numitulu deputatu, oratorele dechiaru, ca va raspunde in sedintia de mane. (Aprobare viva in stanga extrema.) Raspundiendu la interpelatiunea lui Emer. Henszlmann, relativa la conclusula cetatii Clusiu, pentru demolirea a doue porti vechie si a unu muru cu turnuri, ministrulu dechiaru, ca a intrevenuit in favorulu schimbării acestui conclusu, cetatea Clusiu inse, reinvidu-si, in 18 febr., conclusulu de mai nainte, a protestatu energicu contr'a restringerei autonomiei sale legale prin intrevinerea guvernului.

Emer. Henszlmann multumesce ministrulu pentru ostenelele sale, facute in interesulu sciintiei, exprimendu si parerea de ren, ca acele n'au avutu nice unu resultatu. Casulu acestu-a, continua oratorele, demustra de nou necesitatea si urgentia unei legi relative la conservarea monumenteloru istorice; dreptu-ace'a roga camera a tramite la sectiuni proiectulu s'eu de lege, presintatu in privint'a ac'est'a in un'a d'in sedintiele trecute. — Camera ie spre sciintia responsulu ministrulu.

La ordenea dilei urmeza desbateru generalu a supr'a bugetulu ministrulu pentru aপরera tieri.

Ales. Mednyanszky primesco proiectulu lui Ivanku, relativu la pensiunarea honvediloru, dechiarandu ca, daca camera nu va adopta proiectulu cestiunatu, nice densulu nu pote primi bugetulu de basa pentru desbateru speciale. (Aprobare in stanga.)

cumpera case, cu pretiuri moderate; inse celu ce a potutu face ac'est'a a cumperatu pentru rudenele sale; de gimnasiu n'a avutu alta grigia decatu a i detrage bibliotec'a si mor'a lasata de Vulcanu.

Altu-mintre nu-i tardiu, si acum s'ar' pote edificatiune pre loculu gimnasialu, catu si pre unu locu mare domnialu, la ce credemu, ca s'ar' da invoierea mai inalta, ba inca s'ar' acord'a si vr'unu imprumatu pre partea dominiulu episcopescu, asi'e catu nu ar' cade spre mare greutate Santiei Sale episcopulu presinte. Prin ac'est'a ar' asigur'a in parte venitoriulu institutulu si, cercandu midiloece d'a mai inbunetati dotatiunea profesoriloru, l'ar' scapa de cersitoria pre la guvern, l'ar' emancipa de influentia cea mare a strainiloru, ce o exercita pentru vr'o doue miutie, ce e dau ca subsidiu usque ad bene placitum, si asi'e s'ar' alatur'a ca alu doui-lea fundatoriu langa marele s'eu predecesoru. Dee Domnedion, ca intentiunile cele nobile ale Santiei Sale facia cu gimnasiulu s'e se incarneze inca in vietia-i, ca s'e se desafeteze in lucrurile sale si s'e fia asiguratu de gratitudinea si binecventarea posteritatii.

Dupa ac'est'a digressiune, s'e ne intorcemu era-si la balu. D'intr'o parte o inimicetia invederata, inca si in predu'a balulu, se incerca s'e puna pedece, dara tactulu comisiunii asentatorie, carea tienea ocupatu localulu, si mai vertosu energi'a Dñi jude primariu au facutu, ca asentarea pre diu'a balulu s'e se intemple in sala casei orasiului, cu tote ca d'in partea fostulu atunci jude comunalu Ioanu Erdely si a asecliloru s'ei se face'opuzetiune. Pre langa tote pedecele balulu s'a tieratu la tempulu si loculu s'eu in 12 Februaru si a fostu incoronatu de celu mai bunu succesu.

Cu ac'est'a ocaziune nu potu s'e nu p-ntescu zelulu dñi advocatu Ioanu Vasu, carele, ca totu deun'a la intreprinderi nationale, asi'e si acur' considerandu balulu de puru romanescu, n'a crut' nici o ostenela ca ac'ela s'e regsa spre indestalir' — Mai incolo avemu d'a multiam Contesei Anna Percia nascuta Popovicu, matronei balulu, care cu afabilitatea-i indatenata si anim'a romana cuncta, a conferitu multu la splendorea

uniculu balu romanescu de estu-tempu. Asemene, merita multiamita onorab. negutiatoriu Demetriu Negreanu, carele a binevoitu a fi intr'ajutoriu la cass'a balulu si afara de ac'est'a a tinsu si alte midiloece in favorea ac'elu-a. — D'in venitululu balulu, subtragandu-se spele, precum se va ved'e d'in computulu ce lu alaturu aci, (Se va publica. Red.) s'au ordinaru preste 20 de instrumente chemico-fisicale mai menunte de la mechaniculu Hauck d'in Vien'a, s'au reparatu cele ce s'au potutu aici si s'au procuratu mai multe unelte necesarie. Speramu cum-ca si S. Sa episcopulu, reintorcandu-se d'in Rom'a, inca va conferi in favorea museulu fisicu, despre a carui utilitate se va convinge si publiculu de rendu de vomu isbuti a tiene vr'o cate-va prelegeri popularie d'in sfera fisice si a chemiei.

Mai avere-asiu s'e atingu lips'a ce o ducu tote gimnasiale romane in privint'a nnoru manuale scolastice si pretiulu celu preurecatu alu altor'a; dara, ca s'e nu mai lungescu vorb'a, lasu acestu lucru pre alta data, exprimendu dorintia mai multoru anime bine sentitorie, ca s'e incepemu a ne ajuta insi ne, ca si Ddieu ne va ajuta!

Teodoru Rosiu.

Desceptarea Crisianeii.

Und hofft des Sängers Vaterland?
Es hofft auf die gerechte Sache,
Hofft, dass sein treues Volk erwache,
Hofft auf des grossen Gottes Rache,
Und hat den Rächer nicht verkannt:
Drauf hofft mein Vaterland.

Th. Körner.

D'intre Crisiuri d'intre codri, ce 'ncununa mandr'a tieru
Se radica catra ceriuri glasu maretiu, triumfatoru,
Ca voiosu concertu de paseri, ce saluta 'n primavera
Drag'a bolta azuria, bunulu s'ore 'ncalditoru.

Poterniculu viu resunetu peste lume se latiescu
Stracurandu fiori si groza in dusmanii spaimentati;

Alu Daciei geniu falnicu ca unu s'ore se ivesce
Si se uita cu mandria de pe verfuri de Carpati.

A cui sufletu nu trasare la celu vuetu de unire
Ce trediesce in morminte pre eroii sangerati?
A cui ochiu nu se atienta spre standardulu de marire,
Sub a carui umbra santa se saruta frati ou frati?!

A cui inima nu bate d'aspiratii fericite,
A cui versu de multiamire nadasitu in peptu va sta:
Candu si'n cost'a amortita a strabunei tieri vestite
Sangele opritu apuca cu putere-a furnica?

Salutare, stea dorita, scumpa stea a tieri mele,
Ce de multe vecuri negre p'intre nori ai pribegitu!
Mangaios'a ta zimbire sfarm' adun'a mea dorere,
Si plansorei mele crude radi'a ta pune sfarsitu.

Salutari, apostoli nobili, ce 'nsufleti de libertate
Luminarile 'nvierei pe altariuri ati aprinsu!
Imnulu vostru 'noie 'n mine sperantiele lesinate
Si menesc implenirea majestorulu meu visu.

Inainte s'o fratiesca hotarire neclintita
D'alu dreptatii stalpu de flacari catra tielu calauziti;
Rumpeti hain'a cea de doliu de pe mum'a catranita,
Si cu haina de matasa si cu flori a 'mpodobiti!

Inainte! calea vostra duce dreptu la mantuire,
Pasulu vostru nu-i departe de doritulu Canaanu;
Lasa, sburde si racnesca gonitorii cu 'ngrosire,
Matc'a marci este grop'a ne 'mpacatululu avanu.

Inainte! . . . Crisiulu salta c'o nespusa bucuria
A'Biharei vechi ruine se clatescu d'in temelii;
Noptea scade, diori de diua negurile imprascia,
Trece noptea, trecu cu d'ins'a aprigele vigelii. —

A cui inima nu bate d'aspiratii fericite?
A cui versu de multiamire nadasitu in peptu va sta,
Candu si'n cost'a amortita a strabunei tieri vestite
Sangele opritu apuca cu putere-a furnica?!

Mironu Pompiliu

VARIETATI.

** (Poporatiunea) cottului Aradu face, conformu numerării d'in urma a poporului, 276,644 suflete, d'intre cari 139,931 sunt barbati si 136,716 femei. Comunitatile mai insemnate au urmatori'a poporatiune: Pecic'a-Ung. 7508 suflete, Pecic'a-Romana 6430, Smlacu 4988, S.-Ann'a-Noua 4819, Curticiu 4746, Sira 4732, Borosin-eulu 4544, Pancota 438 si S.-Ann'a-Vechia 3983.

** (Una resbunare infama). O fapta oribila de resbunare, comisa in dilele acestea, a produsu una viua indignare in societatea Bucuresciloru. Intr'o casa de pre langa baserea Batistei, Mercure-a trecuta, una feta juna se pregatea sa merge la teatru cu parintii sei. Pre candu esia d'in camera sa in sala de intrare a casei, ea se-si iie vestmintele necesarie, cine-va bate intr'unulu d'in geamurile usieloru intrarii. Jur'a feta, de-si in negligeulu comunu alu femeii, candu si-facu preparati-vele de esitu d'in casa mai cu ingrigire, audindu una voce de femeea carea o chiama pre nume, se dice, ca a deschisu usia sa veda cine este. Indata inse trei femei s'aru fi napustitu a supra-i cu una batista, avendu la mi-dilocu unu cartonu indesatu de ace, cu care i aru fi nabusitu gur'a si unu chibritu (lemnusiu) s'ar fi aprinsu de ca'tra un'a d'in aceste femei spre a topi pre corpulu fetei o bucata de cera, pre candu celalalte, totu tienendu-o astupata la gura cu batista, aru fi impunsu o preste corpu cu ace. Acesta tortura n'ar fi incetatu pote, daca, precum se pretinde, una voce de barbatu, care astepta afara in curte, n'ar fi strigatu pe nume pre un'a d'in acele femei, dupa care si-au parasitu victim'a, s'au aruncatu intr'o sania si s'au facutu iute nevedite. Tipetele fetei au trasu atentiunea omeniloru casei, cari au alergatu indata si s'au ingrozitu vedindu-o in pusetiunea in carea o lasase acele femei. Au cantatu in dar sa veda pre cine-va prin curte sa puna man'a pro densulu, ca-ci nu era nime; fet'a inse, abie resnfluandu in dorerile ce-i causase tortur'a aplicata, a potutu pronuncia numele acelei femeii, pre care l'ar fi auditu d'intro voce de barbatu. Justitia a fostu deci informata indata, si dupa ore-cari cercetari eta ce se dice ca s'ar fi presupunendu: un'a d'in acele trei femei, destulu de inaintata in v'asta, ar' fi invidiatu pre jun'a feta, care tocmai cu cate-va zile inainte se logodise cu unu june, care ar fi fostu mai inainte in relatii de amoru cu acea femea, si pentru acest'a ar fi voitu sa se resbu-ne atatu pre june catu si pre feta, cu carea otarise elu sa se insotiesca. Acest'a fiindu in destulu de probabile, unu procuroru s'ar fi si dusu a casa la acea femea spre a-si face detoria, inse ea aflandu-se totu in acea sera la teatru, procurorele s'a dusu de a luatu o de acolo d'in preuna cu alte doue companione, cari se banueau de complice ale ei, si le-a supusu la unu scurtu interogatoriu, dupa care ar fi inchiaiatu unu procesu verbalu si le-ar fi liberatu. Acum instructiunea se urmeza, si se dice, ca d'in descoperirile facute ar fi forte temeinice probe, ca femeele banuite de la inceputu aru fi chiaru acelea, cari au torturatu pre jun'a feta. Vomu relat'a rezultatulu „Curierulu de Iasi.“

** (Venitul curatu) in monetaria d'in Alba-Juli'a se urca in anulu trecut preste una suta mii florini, si se imprimara 2,852,813 piese de monete, mai multu ca in an. 1868. Monetaria produse 270,425 ducati imp., 362,175 fl. in argintu, 2,298,599 monete de argintu de cate 20 cr., 2,747,272 monete de argintu de cate 10 cr.; afara de aceste se mai imprimara monete de auru de cate 10 si 20 franci.

Sciri electrice.

Viena, 9. Martiu. Una corespundintia originala a „Pr'essei“ dice, ca regimulu austriacu a descoperitu una cointelegere secreta a mai multoru rase crestine d'in giurulu Sutorinei, pentru a da navala asupr'a castreloru (taberei) turcesci si a strimtori pre Turci ca'tra mare. In urm'a acestei descoperiri, regimulu austriacu ordona unu cordonu desu de trupe, er' Turcii se pregatira catu potura mai bine spre a impedeata ataculu.

Viena, 10. mart Comisiunea pentru adresa si-continua desbaterile a supr'a resolutiunei polone. Ministrulu de finance defenda drepturile statului relative la bunurile camerale. Ministrulu de interne se provoca la nou'a procedura civila carea prescrie numai una curte de casatiune. Cu privire la responsabilitatea regimului tieriei se esca una discutiune lunga si viua; oratorii se provocara la confusiune ce s'ar' nasce prin acea in afacerile tieriei si la duplicarea spe-seloru. La declaratiunea lui Grocholski, ca adeca

Paulu Terey provoca opusetiunea a esclude veri-ce politica d'in acesta discutiune, si a nu acitia si mai tare spiretele, cari si de altmintrele sunt destulu de acitiate; primesce bugetulu d'in cestiune de basa pentru desbaterea speciale, respingundu proiectulu lui Ivank a.

Lad. Makray spriginesce proiectulu lui Ivank a. Col. Tisza se bucura, ca starea efectiva a honvediloru face 70-80 mii fetiori si, conformu dateloru presintate de ministrulu pentru apanarea tieriei, armat'a honvediloru are sa se sporesca pana la primavera cu 11,000 fetiori; cu tote aceste numerulu trupeloru, continua oratorele, nu va fi neci candu de vr'unu folosu pentru tieria, daca aceste nu voru forma unu intregu organicu. Oratorele nu voiesce sa analizeze proiectulu lui Ivank a, ci recomandandu camerai primirea lui termina: nu ni este iertatu a concede, ca istoria sa inregistreze odinora, ca Ungaria a avutu unu guvern si una partita parlamentaria cari au permis ca vocea natiunii sa remana neaudita. (Aprobare viua in stanga.)

Ernestu Simonyi polemizandu contr'a vorbirei minist. Andrassy, (dechiara ca dorintiele natiunii trebuiescu implinite.

Cont. Iul. Andrassy cetesce d'in diariulu camerei pasagiulu vorbirei sale, la care s'au provocatu Tisza si Simonyi, acelu-a contine. „natiunea a doritu, ca emigrantii sa se rechiame in patria loru, sa se recunosca legile d'in 1848, sa se numesca ministrii unguresci, etc.“; tote aceste dorintie ale natiunii, dice oratorele, sunt implinite.

Mai vorbescu pentru proiectulu lui Ivank a: Arist. Mattyus, Lad. Berzenczey si b. Frid. Podmaniczky, era contr'a proiectulu d'in cestiune secretariulu de stat, Carolu Kerkapolyi.

Submitindu-se la votu, camera, afara de stanga extrema, primesce bugetulu de basa pentru desbaterea speciale.

Innaintea de a se suscepe desbaterea speciale, referintele comis. financiare, Stef. Bittó, propune ca camera sa sporosca salariile oficiariloru honvedu conformu conelusului delegatiuniloru. — Se primesce.

Siedintia se inchiaia la 1³/₄ d. m.

Siedintia de la 10 mart.

Presedinte: Paulu Somsich. Notariu: Stef. Majláth. D'in partea guvernului au fostu de facia ministrii: c. Iul. Andrassy, P. Rajner, col. Bedekovic, br. Ios. Eötvös si Melch. Lónyay.

Dupa autenticarea procesulu verbalu alu siedintiei de ieri, se presinta mai multe petitiuni, cari se transpunu comisiuniloru respective.

Svet. Miletics roga pre ministrii respectivi a raspunda la interpelatiunile sale presintate cu privire la rescol'a dalmatiana, congresulu serbescu, caletoria ministrului presedinte si la politica orientala a Ungariei. Totu cu ocaziunea acest'a interpeleza pre ministrulu financiaru, daca are cunoscutintia, ca perceptatula d'in Neoplant'a denega refuiera subventiunei, acordata gimnasiului serbescu, si voiesce a face despusetiunile necesarie in privint'a acest'a? — Se va comunica ministrului concerninte.

La ordenea dilei urmeza desbaterea speciale a supr'a bugetulu ministrului pentru apanarea tieriei.

Titulu I: „administratiunea centrale“, e preliminaru cu 249,717 fl. 95 cr.; comisiunea financ. propune stergerea a 717 fl. 95 cr., recomandandu camerai votarea sumei de 249,000 fl. — Dupa una discutiune mai lunga, camera voteza titulu d'in cestiune dupa preliminarulu comisiunei financiare. — Pentru sectiunea centrale croata-slavona se voteza 7440 fl. — Se adopta mai departe titulu 2 cu 34,000 fl. si titulu 3 cu 130,000 fl. A supr'a titulu 4 despre trupe, preliminaru cu 3,904,600 fl. se esca una discutiune lunga si viua, terminandu-se cu votarea sumei preliminate.

Siedintia se inchiaia la 2¹/₂ ore d. m.

Romani'a.

Presedintele Adunarei deputatiloru Romaniei facu cunoscutu alegerea de deputatu la Mehedinti lui Voda-Cuza si lu invita prin depesia urmatoria:

„Principe Alesandru Cuza,

Colegiulu alu IV din Mehedinti alegundu pre Alteti'a Vostra deputatu alu seu la camera deputatiloru, comisiunea pentru verificarea titluriloru, si camera intr'ega, a validatu alegerea. In consequentia, amu onorea sa rogu pre Alteti'a Vostra sa bine voiesca a veni sa se iea loculu in Adunare.“

Presedintele Adunarei GR. BALSJU.

(„Inform. buc.“)

sub responsabilitate nu se intielege una person singura, ci intregulu regimu ordinariu alu tieriei ministr l de interne dede espresione surprinde rei sale, ca in Galiti sa fia doi locutenenti imperatesci, protestandu contr'a crearii unoru astu feliu de referentie anormale.

Constantinopole, 10. mart. Sultanolu a santiunatu partea a doua a codicelui civilu Patriarculu Hassanu amenintia pre dissidenti a escomunicare in numele papci. Armenii perseve reza.

Parisu, 9. mart. Diariulu „Constitutionnel“ crede, ca cãlile ferate turcesci sunt fortificatiunile cele mai bune contra tendinteloru parslavistice, spre a provoca una rescola.

Bursa de Vien'a 11. Mart. 1870.

5% metall.	61.45	Londra	124.—
Imprum. nat.	71.25	Argintu	121.—
Sorti d'in 1860	98.—	Galbenu	5.82
Act. de banca	724.—	Napoleon'd'or	9.891
Act. inst. cred.	282.—		

Respunsu. Dlu C. Fleva in Brail'a: In col'a subscriptiune adres'a Dvostru este insemnata asi: „Fleva in Socariciu, post'a ult. Rimnicu-saratu; a vi-s'a tramezu diariulu nostru; er' Dvostra, precum v demu d'in reclamatiunea Dvostru, locuiti in Brail'a; d'asta cauza Dvostra n'ati primitu inca „Feder.“ care vi-sa va tramete d'acum inainte la Brail'a. Red.

Inscintiare.

Subscribulu fiindu concreditu cu agentura supr'a ma d'in partea fabricei de campane si totu felulu aparate si requisite pentru stingerea focului, precum alte negotia, care numai de-a-dreptulu de la respectiu fabrica se potu procura, — am onore a aduce la cunscintia p. t. publicu, si cu deosebire venerabilei pretii si totoruru reprezentantiloru besericesci si comunu camca prin mine subscribulu se potu procura totu felulu de aceste lucruri, gatite dupa celu mai nou modelu a fabricei si anume:

a) pentru baserice, campane (clopote) atatu dupa sistemulu vechiu catu si dupa celu mai nou, — si cantitate dupa placu, era in calitate forte buna si solidu

b) se accept'ea d'in partea fabricei si campane vechie, cari nu se mai potu folosi, — si pentru a le care recontopire ori reparatiune se va da seu una recompensare seu se voru inschimb'a ac'ele pri altele noue pe langa unu pretiu moderatu,

c) se intreprinde veri-ce ingraditura a curtii (avli) besericeii cu asi numitele „Stachete“ (gardu feru) simplu, dar durabilu lucrute, seu si cu auritura coloratu, dupa cum se va pofti.

d) se potu procura si orologie de diferita calitati pretiuri pentru beserice (pre turnulu besericeii).

e) afara de aceste, fabric'a nostra e in pusetiune provede besericele romane gr.-or. cu veri-ce requisiti cum sunt:

Cadelnitie, Candele, Policandri, Ripidi, Cruci si multe alte cele trebuinte pentru besericele romane greco-orientale si greco-catoli de pretotindenea, cum sunt: ornamintele petru preoti (sfite) complete si „prapore“ si diferite materie infatisiandu totu felulu de ic'osante, ect.

Tote obiectele ce se voru procura d'in partea subscribulu, voru fi lucrute cu tota eleganti'a, si spre depliu multumire a respectiviloru, era despre lucrulu promptu servitiulu punctualu, — pre langa cele mai modeste pretiuri, — subscribulu asecura deplina garantia; m'alesu pentru campane se obliga cu garantia de diec ani si pentru alte lucruri massive de feru cinci ani facundu contractu in scrisu. —

Comisiunile pentru tote aceste au de a se face si adres'a:

Moskovics Manó

agintele fabricei in Aradulu vechi (la hotelulu Palatin).

1—3

Proprietariu si editoriu ALESANDRU ROMANU
Redactoru respund. interim. IONU PORUTIU.